Массе а мехкий пролетареш, вlашаrlхкета!

Серло

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ЕРА, 23 СЕНТЯБРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 114 (6680). ◆ Мах 3 кеп.

СИЙЛАХЬЧА ЮБИЛЕЯШТА НАКЪАДОЛХАШ

ТОЛАМИЙ НАЬКЪА ТlА

Районе эгтара тlехьа латтарий мугlарашка яр Инаркъера «Советский» совхоз укх тlеххьарча шерашка. Итт-шийтта центнерал дукхаlа хилацар шера цхьан гектара тlара чуэца ялаташ. Ишта во лелар хьайбаш леладерий гlуллакхаш а...

Хlаьта районерча кхыча боахамашкарчарел вогlа дацар совхоза лаьтташ, эсалнlа дацар лерттlа боахам лелабара эша кхыдола хьалаш а. Борхl - бархl шу хьалха «Ингушский» совхоза отделени йолча хана массарел а лаххаlа хулар укхаза ялатий хьувкъам.

Цу дерригне лоархlам а бь, боахам лелабелга тоаде, хьалха латтарий мугlарашка дlаотта — из декхар оттадир коллектива хьалхашка совхоза кердача кулгалкоша, партийни, профсоюзни организацешна дага баьнна. Из декхар кхоачашдеча хьалхара толамаш даха совхоза къахьегамхой вlаштlехьдаьннилга гойташ да боахама кхаш леладерий укх шерара гlуллакхаш.

853 гектара тlа дар укх шера совхоза ка бола ялаташ, царех 500 гектара тlа кlа а долаш. План 18.5 центнер хиннача, хlара гектара тlара 19.3 центнер йолаш ка бола ялат чуийцад совхоза механизатораша. Тlеххоачашдаьд паччахьалкхенга ялат дохкара декхараш а. Районерча боахамашта юкъе шоллагlча моттиге я «Советский» совхоз. Цул тlехьадисад хlара шера дикаlа хьинкъа ка бола ялаташ кхедеш хинна «Кавказ», «Алханчуртский». Ахриева шерагlа йола совхозаш санна дола боахамаш.

Из толам баккхара керттерча баьхьанех цаl — шатовцаша саина кlи марс чаьхбаккха шоай вlаштlехьдалар лерхl совхоза кулгалхоша. Укх шера каст-каста делхача дотlаша дикка новкъарле яьяле а, ка бола ялаташ 24 дийнахьа чуийца даьхад совхоза кхаш леладераша. Вешта аьлча, хьалхарча шераш карчул шиъ-кхо кlира кlезигаlча хана.

Цхьатарра дlадихьад кlимарсаца дувзадениа дерригa балхаш — ялат чуийца даьннача кхашкара ча вlашкаозилга, цох аргlаш делга, мукъадаьнна кхаш оахилга, кхыдараш. Боахаме доккхал а деш цlераш йоах уж балхаш чакхдоахача хьинарегlа къахьегаш хиннача болхлой.

Царна юкъе ба комбайнераш Хидиров Исраил, Энгиноев Мутуш, Арсамаков Хьасан, тракторнисташ Барханоев Хьусен, Чернышов Владимир, Энгиноев Хьусен, Хугоев Хасмахьмад, Богатырев Умалат, аргlаш дотташ хинна Досхоев Хьасан, Хамчиев Дауд, дукха кхыбараш.

— Боккъалдар аьлча, — йоах кхаш лелаеча мехотряда агронома Дзагиев Ильяс, — хlара шера гектара тlара 25 а кхы совгlа а центнер йолаш ка бола ялаташ кхеде кииш я тха совхоза кхашка. Оаха дика кхетаду карагlдаьнначох кхоачам хинна ца lеш, кхы дlахо хьувкъам лакхбара тlехьа шеяхашта кьовсам лоаттабе безилга. Из дlадех тхогара КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо белгалъяьккха Кхачан программа кхоачашъяра декхараша в Цудухьа ка бола ялаташ чуэцарца цхьана дlадоладаьд оаха хьатlадоагlача шерарча хьувкъама тешаме лард дlайоллара балхаш.

Хlанзалехьа совхозе аьхад 950 гектар кхаш, царех 620 гектар укх гурахьа ялаташ дlаде лаьрхlараш а долаш. Царех ахаш ялат дlаде мара не дезаш кийчдаь даьннад. Укх деношка дlадоладаьд укхаза ка бола ялатаи дlадувлга. Укх гурахьа 1200 гектара тlа дlаде лерхl совхозе ка бола ялаташ.

Ши агрегат я ялаташ дlадувш — кхо сеялка лелаеш Барханоев Хьусена ДТ-75, цхьа сеялка йолаш Хамхоев Саварбика МТЗ-50. Дийнахьа сеткъа совгlа гектара тlа мукх дlабув цар. Дика тоадаь шаьрдаь да кхаш. Дикагlча агротехнически хашашка ка бола ялаташ дlадийна даха лаьрхlа социалистически яхье а баьнна хьинар кхо ца деш къахьегаш ба совхоза механизатораш.

Боккхи лоархlам болаш цхьаьнха толам а баьккхаб укх шера лакха говзал йола механизатор Яндиев Хьаябикар керте латтача мехотряда коллективо. Цо тlеххоачашдаьд укх шера совхоза хьайбашта гlожа а моша а доакъараш кийчдара декхараш.

Планах ворхl бlаь тони йолча, ворхl бlаьн тхъаь ялхайтта тони йол lалашъяьй. Укх шерара план шоаза тlеххоачаш а еш 1470 тони сенаж кийчъяьй. Пиъ эзар тони хьажкlий силос дlасалай. Укх шера планах лаьрхlа хинначул цхьа эзар тони дуккагlа хул из. План тlехкхоачаш а еш 980 тони ча аргlаш даь дlаоттадаьд.

Дика хьийкьа кхачаш латт укх шера совхоза хьажкlаши генараш. Ялатийна лаьрхlа дlайийна 300 гектар хьажкlаш я мехотрядо хьалкхель. Царех хlара гектара тlара планах 22 центнер фуалъяьха хьажкlаш чуэца езача, 30 — 35 центнер хьажкlаш чуэца лаьрхlа ба совхоза механизатораш. Иштта цар лерхl ши бlаьнех хlара гектара тlара 12 — 13 центнер йолаш генараш даха а, план 11 центнер йолча. Уж культураш чуэцача хана кхы 1500 тони доакъар lалашде лерхl укхаза.

Гучча тайпара, толамий наькъа тlа баьннаб укх шера хьалха тlехьа латтарий мугlарашка хинна совхоза кхаш леладераш. Уж толамаш цар хетаду укх деношка вай республике деддеча Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шу, нохчийн гlалгlайн шоай лоlамагlа Россех дlахийтта 200 шу дузача дезача цlейшта.

А. ХАРСИЕВ.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозе укх шера бархl бетта баьча балха итогех эггара дикагlа къахьийгад Галаев Махьмад заведующий Умаров Османа зоотехники болча № 4 йолча ферма коллективо. Цу юкъа планагlа яикха йоагlар 1166 тони йолаш цун болхлоша яьккхай 1298 тони шура, хlаьта цох паччахьалкхенга схьай 1142 тони, планагlа йохка йоагlар 1057 тони йолаш.

Дояркашта юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта дика къахьег РСФСР Лакхехьарча Совета депутата, КПСС члена Амриева Раисас. Духьашха дикха доахам да цо леладераш. Шера планагlа царех хlаранегара 1000 килограмм яикха йоагlача бархl бетта 1138 килограмм шура яьккхай Раисас. Хlаьта планагlа яикха сэар кхаал йолаш 1118 килограмм шура яьккхай цуна яхь лелаеш йолча КПСС членалла кандидата Барчашвили Алпатус.

Дика къахьегаш хьабоагlа скотникаш Евлоев Хавсбот, Ребиков Павел, lаьсий леладераш Липова Вера, Фомин Николай.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТА ТlА: доярка Амриева Раиса.

И. ПЛИЕВА сур.

Щей дезде кийчбеннаб

СССР а НГlАССР а доккхача юбилелй сийна тlайица хинна социалистически лекхараш республике эггара хьалха кхоачашдаьчарех цаl я Грозненски телеграфа коллектив. Хlанзале пятилетка шин шера планаш толаме кхоачаш а яь, хьатlадоагlача шера чатагlа къахьегаш 14 телеграфисти 7 монтери ва укхаза.

Телеграфе йолча службашта, цехашта юкъе керттера яр лоархl аппаратни цех. Укхаза болх беча бlаь гарггарча саго денин буссе 14—15 эзар телеграмма вай боккхача мехкарча городашкеи юрташкеи дlа а йохьийт, хьа а эц. Хlаьта ахнан замалахьа из цифра 20 эзарнега кхоачаш лакхлу. Шин хиннахьа уж адресагlа дlахкоачилга цеха коллективе беча балхах тиша да.

Аппаратни цехе вlашагlъелли В бригада. Уж еррига а планови заданеш кхоачаш а тlеххоачаш а еш къахьегаш я. Хlаьта а къаьстта дувна доагlа царох цхьаннех — № 3 йолча комсомольски кагирхой бригадех. Из я шийтара хьокхам а телаш, цхьа гlалат а ца доаллйташ къахьегар.

Покхха ца бригада коллектив, веррига а 8 сагl мара чуваlац цу чу. Цхьабаькъда, предприяте хьокхамашта цо юкъеккхухьа дикъа белггала да. Юкъера лаьрхlача 115—120 процентага дlахкоачаш шера заданеш массала а кхоачашъю цо. СССР 60 шу, Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шу, нохчийн гlалгlайн шоай лоlамагlа Россеца юкъебаха 200 шу дизара тlайица декхараш телеграфе эггара хьалха кхоачашдаьчарех я комсомольско-кагирхой бригада. Ала хlама доацаш болх цlенеи дикен бу цо.

Шийгара хьокхам а телаш кагирхой коллективо болх беш я шоллагlча класса специалист йола Исламова Заргай. Цецваллал сиха бу цо болх. 18 дешах латта телеграмма адресагlа дlалхьийтара 30—33 секунд ха мара ноайиц цо. Из массанена духьаш хlама дац. Иштта сиха болх беш йола сагl геттара лакха говзал йолаш хила беза. Хlаьта Заргаи балха дикагlа йола методаш карагlъяь, справочникашка хьежа ца езаш, дукха дагадоагlаш я. Цунга хьежжа да цун къахьегама хьокхамаш а. Предприяте дикагlйолча телеграфистех иккь бетта кхоачашъяьй шин шера заданеш. Планагlа 153 эзар телеграммана обработка е езача 184 эзар гарггача телеграмма обработка яьй цо.

Заргана санна лакха хьокхамаш а долаш, шин шера планаш кхоачашъяьй Рогожина Маринас а. Иштта болх беш я еррига коллектив хlана яц, аьнна.

Дика къахьегаш, общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш хиннача бригада коллективана ВЛКСМ XIX съезда цlи а луш, республика ленински комсомола преми елар.

Бувзама болхлошта юкъе республике а Российски Федераце а яьржача социалистически яхье хьалха латташ хьайоагlа из коллектив. РСФСР бувзама министра цlерагlа дукхазав а премеш тиннай цуна.

Массеха ди мара дисадац юбилейни дезду ха хьатlакхача. Шоай производственни заданеш кхоачаш а яь, города куц даккха, тоае гlерташ къахьегаш ба хlанз кагирхой. Телеграф чуйолча почтамта гонахьара улицаш, ковнаш цlенау. Щей дезде кийчча боагlа хьаьний тlамаш хурстьа Грозненски аэропорт. Дукха ха йоацаш субботник а даь цига лостам беш хиннаб телеграфисташ.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Цlена чуэцац хьувкъам

Гудермесски района «Терек» совхоза директора Бекаев Хайруллена боахаме шера свеклаш чуэцарах свод... [illegible]

...Ца шенара свеклаш чуэцаш. Свеклаш хьаоахнаш «свобода» яхь ши агрегат я болх беш, хlаьта кхан тlара уж дlахкухьаш 6 машина я. кхаш дувц тхоа бригадиро Э. Берсунка-

Репортаж

[illegible]

я. Цхьабакъда, хьаена хlанзалца цхьа килограмм свеклаш хиннац цига. Уж машинаш lа кулг-нара тlаиотт lаlьмате дукха ха а йоаш.

Цу кхоачамбоацарий хьаьекьа шийга дийцича, свеклаш чуэцара болх болалуш мара бац. Цхьа иттех ди даьлча дерригa а вlаштlехьа хургда, цу хана юхадоагlе шоаштта гурlда шоаца ... баьде а дац. Хlаьта берригa хьувкъам 25 октябрь хьатlакхоачаш чуберзаьб боахкорга, ... [illegible]

А. ЕЛКИН, [illegible]

С. МАДАЕВ, [illegible]

М. ХАМАТХАНОВ, [illegible]

ДУКХА А ЕЗАШ ЛОРАЕ ХЬУ

Гудермесски лесничестве геттара хоачча метто, ... [illegible]

[illegible]

СОВЕТСКО-ИНДИЙСКИ ПЕРЕГОВОРАШ ЧАКХЪЯЛАР

21 сентябре Кремле чакхъяьлар советско-индийски переговораш.

Переговораш йир: советски оагlонгахьара — КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела Н. А. Тихонова, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР кхыча мехкашцарча гlуллакхий министра А. А. Громыкос, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР оборона министра Д. Ф. Устинова, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономарева.

Индийски оагlонгахьара: Инде Премьер-Министра Индира Ганде, Инде кхыча мехкашцарча гlуллакхий министра П. В. Нарасимха Раос, Премьер-Министра керттерча советника Дж. Партхасаратхе, Премьер-Министра керттерча секретара д-ра П. Ч. Александера, Инде МИД-а кхыча мехкашцарча гlуллакхий секретара М. Расготрас.

Безамеча, доттагlала хьалашка дlахо дагабаьлар шинна а оагlонна хьашт долаш йолча дуккхача дунен халкъашта юкъерча проблемех хетачох.

Хьанхайнадир, тlема кхераман сихдаь гергаш хьадаран духьала, кхохкам кlаьдбари паччахьалкхенаша цхьатарарча боккъонегlа цхьана гlуллакхаш леладари духьа лоаттабеча къовсаме тlа тlа дукхагlа вlаши дага а ювлаш СССР-он Инден чакхдоаха гlуллакхаш дунен халкъашта юкъерча хьала дика вилдебачи оц йола 37-нен политика лоархlаме фактор а хинна дlаоттlаш латташ хилараш шоеш хьахьара дог тийша хилар.

И. Ганде лакха мах бир гергаш кlезигдаран ядерни тlема кхерам мелбаран тlадерадаь Советски Союзо чакхдоахача конструктивни гlуллакхий, къаьстта в хьалхагlа ядерни герз тохаргдаш хьина цо шийна торжественно тlейийача ООН Генеральни Ассамблеи шоллагlча специальни сессега Л. И. Брежнева яхьийтача послание тlа хьахьекъача декхара.

Шинна а оагlорахьара хьахкайнадир хlинз а Азилаттача кхохкама шоаш сагота хилар. СССР-н Индии духьала я ялатски паччахьалкхений территоре тlа кхыча мехкий тlема базаш хьаяра, суверении паччахьалкхенашта тlема, политически, экономически низ тlалоаттабара. Цуьца духьаленна баьхьдир шакхье а оагlув Азе хlаиз а долаш дола кхохкама кхувречаш дlадоахаргдолен нерадараш хьахулийтаргдоаген, къоастаяна йиса проблемаш политически средствашца, переговорий наькъаца къоастаергйола гlуллакх де, континентерча мацарен сатечен гlуллакха паччахьалкхенаша цхьатарарча боккъонегlа цхьана леладу гlуллакхаш дегlахкувлара гlо де гlерташ хилар.

Переговорашка шотта дийцар советско-индийски шин оагlорахьарча отношеней цхьадола дешаш а.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-ИНДИЙСКИ ДЕКЛАРАЦЕНА КУЛГАШ ЯЗДАР

21 сентябре Покхача Кремлевски дворецe кулгаш яздир цхьана оттаьча советско-индийски декларацена.

Декларацена кулгаш яздир КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежневе, Инде Республика Премьер-Министра Индира Гандей.

Документа кулгаш яздеча бар: советски оагlонгахьара — М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, Б. И. Дзотих, Б. Н. Пономарев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов;

индийски оагlонгахьара — Инде Премьер-Министра улувбаьнна баькка паччахьалкхен делегаш.

(ТАСС).

КРЕМЛЕ ХИННА БЕСЕДА

21 сентябре Кремле вlашагlкхийтар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонови Инде Республика Премьер-Министр Индира Ганди.

Доттагlал тlехь беседа йолча хана дийцар шинна а оагlонна хьашт дола дешаш. Къаьстта уlла тlаяхийтар 1979 шера 14 марта йаьхкача хана оттаь экономически, торгови, lилма-технически гlуллакхаш цхьана леладара программеи СССР-ан Инденеи юкъе цхьана экономически технически гlуллакхаш леладарах йола соглашени кхоачашъярца дувзаденнача дешашта. Иштта дийцар металлурги атомни яр а тlехьа энергетикан даькъе кердача объекташта цхьана советско-индийски гlуллакхаш лелаяра йола перспективаш а.

Н. А. Тихоновеи И. Гандеи оцалоаьккхар хlанз хиннача советско-индийски переговорий боккха лоархlам, хьахадайнадир, СССР-ой Индеи шинна а мехка халкъий машар чlоагlбарен гlуллакха вlаши гlойле йолча тайпара массе оагlорахьара цхьана леладу гlуллакхаш дlахо кlоргдара цар гlо дергахьар.

(ТАСС).

Советий мехка гlолла

САРАТОВСКИ БОРЦ ХЬАБОЛАБЕННАБ

САРАТОВ. (ТАСС). Областа борц тlаоачча кхашкара дlаахай тlехьара комбайнаш. ... [illegible]

НАХА ДИКАГlА ГlУЛАКХ ДАРА

ДОНЕЦК. (ТАСС). [illegible]

ЗАГОТОВИТЕЛИ КЪУЛАХ

[illegible]

Шалински районера хоамаш

Ўх деношка Аргунски «Пищемаш» цӀачу заводан партийни организацино [illegible] отчетно-выборни собрани дина. Указам учете [illegible] 38 [illegible] КПСС членаш а кандидаташ а. Собранехь отчетни доклад йир завода партбюро секретара Г. [illegible]. Докладана а [illegible] къамелаш дина цӀийн хьалха а Ж. Бисултанова, Хь. Османаев, М. Абдулаева, [illegible] кхечара а. Дийцира завода коллективо даьккхинчу дешархара а беш терхам [illegible] динна дагарашта тӀехь цу доьзаш къестаде дезаш дешаша.

Заводе тоьхна лаьцна тӀаьхьа [illegible] даьккхинна продукцин дикал [illegible] бахьана дуьхьал партийни организацино [illegible].

Ўх шера [illegible] шира [illegible] продукцин [illegible] дуьхьала а ларийна хурьаш.

«Хьан мел кхедаьр [illegible] дуьхьал а болх бу коллективо. Дина [illegible] хьашт [illegible] йоза [illegible] декхарш [illegible]. Цуьнца дехьа кхиамаш [illegible] хьаьжкӀаш дӀаоттаерна болх [illegible].

[illegible] Д. Муцаев, С. Оздамирова, К. Сагуева, цар [illegible] хьашт [illegible] дикахь [illegible] болх [illegible] хурьаш.

Доьзна [illegible] партийни собранехь.

ЦХЬА ФИНГ ЦА БОИТАШ ЧУЭЦАРГЬА БЕРРИГА ХЬУВКЪАМ

Аргуна [illegible] пункт дика кийчъеннай хьалха даьржа хьалхахь маьнкӀаш хьичуэна. Соьхна пунктa 10,5 эзар тонн хьалхх [illegible] хьичуэна [illegible].

Юбилейни шера беллал а шина къахьегаш я Хасимиков Султана кулгалду комсомольско-нагиракх бригада. ТӀейца социалистически декхараш толаме кхочушдара шоай ноь, хьинар кхо ца деш болх бу цар.

БАЬЦАДААРАШ ДУКХАГӀА ХУРГДА

Ўх деношка чӀогӀа дукха болх беш ба «Московский» совхоза баьцадараш леладераш. Кист-каста делхаш хиначa доагӀаш йол тацешта дикол ленаш дайлале а, во хьужкьам бац боахимо хьалххебьар. Баьцадараш лeладерша планови заданеш тӀехькхочашье лерхӀ. ПланагӀа 450 тонн баьцадараш доьхна дезача 500 тонн дохьаргда.

М. ЭНЕНДИЕВ.

КАЗАХСКИ ССР. Пхи эзар сийгӀа комбайн а Павлодарски областa кхашна хӀана болх беш. «Хьувкъам сийда а ца бойташ а чуэца» — цу тайпара ловзиигӀа болх беш ба хӀано «Пограничники» яхача дешийн совхоза дӀаьтта лeладераш.

Нордача хьувкъама доцо бар сана бос бела хьат кхидалла приемни пункташка ухь.

СУРТА ТӀА: комбайна чура хьат [illegible] воалл Овсянкин Валерий. Норма 16 гектар йолаш цхьан дийнахьа хьекха а хьекхаш 22 гектара тӀера хьат дара цо.

Н. КУЗНЕЦОВА сурт ТАСС фотохроника.

Мичахьа хьеж агроном?

Совхарчул дукха пентиераш кIелангагӀа хиннад ўх шера тронни кхаш леладерашна чуийца хьатаи. Хьалта из чӀогӀа ӀатӀаьргда боахама экономикина, къаьстта а хьийбай боахамаш цуй продуктивности дӀахо дегӀа боалара.

Чуийца хьаташ, доаьара культураш дукха а кӀелангагӀа хилларах эшийнай вешта а тоьхаш йоаш довзале ӀаӀ из вӀашагӀйийтта фуражни запаси.

Хьата цу боахаме хьувкьам готтаро лоха хилара кертера бахьан да кхаш басеро хьалдикъьар. Дайтта леладера культура лоха хилар тӀаьхха а, из дегадоагӀаш кхета хӀонад оалаши сег вац. Иттишнийта цу хьалха даьтта леладера культура лаха йолаш боахам ма бари из Массе а тайпарча кертбоахама культура лаьхха хьувкьам кхебора укхаза шер-шера. Из дила [illegible] боахагӀарна а опыт йолча кхаш леладерашта а.

Хьата хӀано цу боахаме лаха хала да басеро хьалдикъанза дола кха. Ўх деношка ройдови бригада членаш хилар Троицки колхоза кхашка, цига дошашта бӀаргадайра парна районерча цхьана а кхача боахаме турглбоа во дий да сурт.

[illegible] боаш кхашна чуйцая [illegible] хьалха [illegible] кхача [illegible].

Шеко доацаш лас сайна [illegible] еш хила цу боарӀех къастта а шерица яхачох, башха дика дохкъар хургдар доацаша. Цуних данхха тӀиш я баьца хьоар, гранулаш, молла [illegible] тайпара а дика мь из къахьар-чаш, нола тӀерча оалхараша.

Цхьаьнха а да цу боарӀех дика баьхьа доляш — цига дӀатӀа а лехаш доахаш ваи доамадар. Цунах а доакхь коакъастал хургдар довкъара [illegible] лоралора. Цхьабакъда, вахкете а цу дошага дӀахьоаш сег вац. ДӀа мел хьежача гуш да доал деаш хилар. Ва мукъагӀа воляй цу боахаме да агрономически служба. Хьалта нагахьа сайна уж ваг болаш бале, вошта из дела хӀама бӀаргагушт а кхы дог да лиаш хӀана бага уж?

Цу дийнахьа дукхахча кхашка бӀаргадайра тама хьагул да а деш дакхьаччара бриша яхача воархӀешта кхье дада дукха ча вархам. ДегӀаю дийлахчул тӀехьагӀа доаладара хьан воалашни цар тессам долча ках еригӀа деш боахкар колхозой. Цу ден тӀа кхача ча доадиш мам болаш дул а дачча лийдама куле а тамаш я.

Ўх деррига хӀамаш агтара хьалхарча аргӀанна термаде доаар колхоза агрономически служба цуй кертера агроном Любовь Евдокимовна Кузнецовай я. Цхьабакъда тара ид из ший дехкараш бекъткераше хетачой. Кхоачам ба, кӀан мукхи чуийцача кхашка хьежача: мерда дӀадийча сайна тӀадаьнначa [illegible] сийдаьд уш. Цо хьехох, хьаташ чуэцача хинча цхьаьккха тайпа [illegible] дутха [illegible] даьд уж. Мотташ центнер [illegible] Колхоза [illegible] хӀама да из. Хьата а уж хьаргадахьадай барна [illegible] тайпара бе бӀалӀаш тиема беха баьбаш. Кхы дӀахо да мегардаш колхоза даьттанна шитта деш дола доал.

И. ИВАНОВ.

Сийлен моттигашка Ӏолла

Нохч-ГӀалгӀайчен автономие 60 шу кхочийташ шоай леламатӀа Россена кхьебахa 200 шу хиларa хетаь республикни тӀема сийлен моттигашка гӀолла гонахьа чакхбуклаш хилар вий республикера чагарьой къона бохалой, малахой, [illegible] инженераш, спортсменаш. Говрбаьрий хьалхара группа шеть болабелар. Мужечe яхача гӀалгӀай йоахна юртара Хоан из хилларa ухкада са сийлалча революционера С. Орджоникидзе дӀа-хьей. Укхаза хиннача митинге къамаьл дир ВЛКСМ Нохч-ГӀалгӀай обкома шоллагӀча секретара В. Н. Калягина. Сунженски района Орджоникидзе шӀергӀича юрта партгома секретара М. А. Дзейтова, кхечар. Цар дийцар Нохч-ГӀалгӀайчен нагараха дий гӀулакх деррига дӀахьахилай. хьакъешта юкъера доттагӀал, вошал чӀоагӀдира.

Мужечера болабенна говрбаьреш доамашиа гӀолла вожарешка йолча Къулбасeда ХӀирийче кхьачар. Укхаза Пригородни района комсомольцаш нагиракхь тул-сeсали доаш маьхабахнар.

Шин республикa нагиракхий вӀашагӀахийттача моаршаш а хоттийн къамаьл дир Пригородни района «Дружба» яхача колхоза партгома секретаpa тӀема ветерана нов М. Тутаева. Къамашта юкьера доттагӀал, чӀоагӀдарах, дай гӀулакх тешаме дӀадӀахьарах дег тӀара баркал аьлар цо.

Укхаза Назрановски районе кхачар походе даьха лоацаш хиннараш. Городе, юрташа бахача маха безаме тӀаийцар уж.

Говрбаьрий шоллагӀча группа лимь дӀабелабелар сий долча революционера А. Шерипова цӀа ледача юртара. Укхаза турпал дӀаволла воаллача каша гонахьа зизаш дехкар; моттигерча школе йолча музее дешархошна вӀашагӀхетар хилар, походе даьха лоацарий.

Говрбаьреш чакхбаьннара Советски, Шалински, Урус-Мартановски районни юрташка Советия ӀахIал [illegible] хилар къовлам [illegible] хетаь митингаш хилар.

20 сентябре пробег дакхьа доалаш [illegible] Грозне ДоттагӀлен маьда тӀа вӀашагӀхетар.

Укхаза хиннача митинге къамаьл дир комсомольски нагиракхий Бориспольски похода республиканский штаба председатела нов В. Н. Филькина, ВЛКСМ Грозненски горкома шоллагӀчи секретара М. Денеева, кхы бараша.

А. АЛИХОВ.

ПАЙДА ЭЦ ОТХОДЕХ

Производства отходаш воаш йола ресурсаш производствана шоллагӀа юкъеийдахара боахха болх бу тха объединение коллективо.

Отходех, производствана шоллагӀа юкъейоалача бийдаьл каха чӀогӀа хоатташ йоал наделеш арахец оаха. Уш а тайптатаьра приоделш берий тӀандилаш, кхикки полкаш, сувенираш, маьнерла улув уттаю [illegible], хIатта кхьираш.

[illegible] юкъейоалача [illegible] арахец [illegible] кертера [illegible] 1981-ча шера [illegible] хьалх кха [illegible].

Бакарчe шера [illegible] бахь [illegible] 617 эзар [illegible] 12 эзар [illegible] 1,6 эзар кхиниш [illegible] продукц [illegible] из.

Дукха болх бу еррига цеха [illegible] филиаленна деррагенва хьа [illegible] хьурмат дараш.

Шерра [illegible] а боархаш [illegible] ба [illegible] объединени [illegible] а бай республикa а [illegible]. Цу кхь [illegible] хьахьагӀа [illegible] дагӀа филиала коллектив.

[illegible] кхьелла латташ ба цу филиале Л. Кувшинова, Н. Музыка, З. Цекова, П. Морозова керте латта шлифовальщи. Къе дукхадаш а [illegible] рех ба В. Елутаева, А. Мусатова [illegible] латташ [illegible] дай болх а. Къаьстта дика толаш даьа карайба [illegible] вад В. Паренькова керте латтача шоллагӀча мебельни цеха отделочникий бригадан фанеровально — заготовительни цехерча Б. Магомедхаджиевас кулгалдеча бригадан къахьегамхоша.

Къаьст-къаьстача боалошта юкъе латтача яхье хьалхалаттарех ба цхьоалагӀа цеха болхлой Н. Валеева, Л. Иваншикова, Л. Лушникова, Р. Гайдаренко, Б. Забелин, шоллагӀча мебельни цехера А. Камурзаева, А. Хунарикова, кхыбараш.

Мебель [illegible] производство шерьяра [illegible] ассортимент, [illegible] комфортности хӀара КПСС XXVI-ча съезда решени [illegible] журналийни [illegible] «Весь» яхача мобел [illegible] набори [illegible] арахецe [illegible] шера [illegible] арахеца [illegible] «Горянка» [illegible] набори а.

[illegible] дегӀа [illegible] коллектив. Сунженски района Донбуз [illegible] 150 гектар тӀа доахан [illegible] Черная Балкарнерча 30 бежан [illegible].

[illegible] шера тӀаннаш [illegible] социалистически [illegible] КПСС ЦК [illegible] 1982 шу [illegible] Пленума [illegible] мехка а [illegible] республика а [illegible] дахи [illegible] декхараш [illegible] тха объединене коллектив.

Ш. МАЦАЕВ. «Терек» яхача мебельно-хьун хӀамаш еча Нохч-ГӀалгӀай производственни объединение генеральни директор.

Цхьаккха вицденнавац, цхьаккха дицденнадац

ПОДМОСКОВЬЕРА ТУРПАЛ

Шерра дӀаьхача парпатта ул Харемпеш керта Шаповалов яхa юрт. Цу юрта хинна ягӀа Советски Союза Турпала И. Н. Заболотне шӀергӀа школа. Дешара шин корпуса юкъе латт турпала бронзовоя бюст. Хоаа я цӀим хара а я из. Курра айбаьб корта, лаьма, кхоанлагӀа дӀахьож бӀаргаш, ширра болхалоаш долча кхта тӀара наьто хьахьох шиш болаш дехал долаши сег из хинна хилар. Юкъерча школан турпала бюстан гаьна ид И. Н. Заболотне шӀергӀа баьцарча гаьнаша хьулаль улица.

1916 шера Шаповалове лахча юрта ваьв Иван Николаевич Заболотный, семинета дика дийша чакх а ваьнна, лахайта цу дахьна кхуш воагӀа дӀамига сег волаш Вас [illegible] Ваня. Гравёрчa типографе балха ваха из. Хьалта цу доалташ а тексташ кулманца набор ю мастер а хинна дӀаоттав.

ЧӀоагӀа дог оттад Иванa гӀотта сигала а ваха, моржай кӀайча парусc кулг тоха. ХьалхагӀа планерни школе дӀаваха, цул тӀехьагӀа Гроненски аэроклуб. Болх беш волаш тӀехдика чакхьаьккхар аэроклуб. Хьалта 1937 шера комсомоло сигачa кутеваагIа летни школе дешa ваьхар. Шенн лаьннача тӀехьагӀа Подмосковье 16-ча истребительни авиаполке кхачар дӀамагӀвола летчик Иван Заболотный.

Цун дега чӀоагӀа боьхам бий фашистски Германи тийшачa бахьагӀа Советски Даймехках латаро.

Самолеташ хӀара тӀема массала гӀоатт шарца ваха гӀерташ хилар Иван. Шина вахаш кхочаш а вий кетал тӀаттара самолет кийча йий а хьеде. ЦӀаьхта а цӀаьхха а тӀаводар из эскадрилья командира заместителя И. Дунаева:

— Новакьост капатан! Самолета чу бензин деттад, вакъта топи пулеметаши йоцаш а ЦӀаьхха вахийтал со моастагӀоа етта.

— Сох ма ле. — дега вӀеохилла шоа лора Дунаева. Хьата шой дегахьа уйла йора: «Дела дӀаьмига сег ва деннал долаш, товда летчик ва, хӀанз а чуайтан шен парат, тӀем тӀа тешаме новкъост ва». ТӀаккха чӀоагӀа аьлар: — ДӀакийча! Кетта Наро-Фоминскагахьа дехь дела шун!

Наро-Фоминскагахьа бахар уж 1941 шера 6 сентябре. ВНОС системагӀа [illegible] бир, моастагӀун бомбардировщикий группа Москвагахьа йоах аьнна «Боевая тревога» яха сигнал а хинна сигала ваьхар Заболотный.

ШӀа эзар метр лакх а вейна, Наро-Фоминскагахьа вахар Иван, цхьабакъда, моастагӀера самолеташ цига воацеш яр. Циппа [illegible] за Нара яхача хица [illegible] по самолет. ТӀаккха Каменки яхача юртага кхетача хьача бӀарг кхийтар цуй бомбардировщики группах. Нийсачa мутIарегIа, моастагIа [illegible] воаш алхар «Юнкерс-88» «Фу дерна?» МоастагIчун машин бирайтта я. хӀокха сен цIа маса вец. Чухьеде вола дарна [illegible].

Лаьхьа урагӀа а ваха, моркашта юкъе къийламиккар из кха а вийрза моастагӀчун машинашта тӀехьа хиннар 20 самолет. ТӀаккха, шарна ха деш [illegible] [illegible] а хьежа тӀехьара тӀа этача йолийр цо.

Хьалта йолача [illegible] тӀера ӀотӀа шедж йолла самолет дарга а йийтa пилота кабинанa пулемет хьекхар Ивана.

Ше доь даь вагьнахьчул тӀехьагӀа дӀахьежача Заболотнена бӀаргайийра цӀаьхха аркьал а ихка чуйолаенна «Юнкерс».

— Нана дика портина хиннай са.

1942 шерa 5 марте «Известия» яхача газета янорабеяра беаш чӀогӀа майра латаш ва моастагӀчоа летчик Заболотный Москвана тӀерча сигала.

Цуйта хетавоа газета ши Иван кхьа я. Заболотный Ивана доттагӀий — Шумилов Иван, Голубин Иван. Москва лерачи латтача денийна а вай дӀахо котатой наступлени йолалья дешнака а фашистий сийопи дӀахийташ вар хаа Иван. Каст-каста цӀаьхьа дулар уж фашистех латаш.

«За храбрость» яхача тахма цо кеип [illegible] Н. Столярова «Кхо Иван — вай дакъа» [illegible].

Цхьа шиэ аэродроме кхаоардар [illegible] Иван. ШӀаьха хьере [illegible] хьехар Шумилова Ивана [illegible] — Лазуттвлан. Иванаш Хьатхашкаьхь «миссерашь» я Маттий а цхьана ю вай аэане.

Даймехкар шие тӀех болча дархI «Мессершмиттеран-109» тӀеш. Сигала кхачагIа мо йоли ельтун балоатIа [illegible]. «МИГ-3» моастагIеи кхаджиIеи хилпрах пайда а эаш летчикаш кхетамаш [illegible] кхьахкаш бийдаш [illegible] Ӏула-кхаш тIехьтIехьа йоагIача атакой доархIам ийса бар. МоастагIчоа хьалхашиачара дегIали а хаам майрра атакии йир. шулукхьа моастагIа ши а вир, кхи «миссершмадь» чу а итташ.

1942 шера дхьалегIча моаго Советски Союза Турпала цIерахьа цIи елар Заболотный Иванан, цуй доттагIашта Голубин Иванни Шумилов Иванан.

Котаваш ди хьатIеоттаьна хаахийар Заболотний Иван, 1942 шера 27 июне турпала сайна аьлар хилар воахагIиенча тейтечайта Заболотный Иван Николаевич, ший самолет ше ма йоттий моастагIчун самолета тIа а тела.

Ший йирха «Автрейн» дIах иттача Маршала тIерча кIура кьахаллинизхача сигала шойй летчика Заболотне Цола шийдЫ тIех волча моастагIчуни тьоалза сигала доа дахьа по, кIаьта цу юкъе их шира чу а вийтав. Сийлахь-боккхa Даймехка цIом даьттача шераша советски летчиккий деналеча гIулакхий летчикпа гIотта дIа [illegible] сийлалча летчикаш дукха дахьар по ший доттагIаша летчикашта цхьана.

Бархал оалача кеба чIоагIа сий ду турпалий. Дукха тха воашиш письмо дешал Советски Союза Турпала И. Н. Заболотне цIи лелаеча Шаповалоки юкъерча школа хьехархочунгара Кравченко Галина Петровнагара. Цо язду:

«Иван Николаевича цIи лоим ях тха дешархой [illegible] тарпа гражданий, колхозой гIулакхашка, къахьегамe, оамалашка».

ХIара шера 30 мае Заболотне памятника хьалхашка лоалт школера дешархой шойн механоручуига рапорт лу шера шоиш баьча балхах, кхоаненна планаш уттаю. Цигача шойн мутIарашна дешархой дIачуийбу пионерашен комсомольшашен.

Тха школан дешархошеи хаддана дIанкха махкаташ хьахьийт Советски Союза Турпала И. Н. Заболотне цIи лелаеча Грозненски типографе болхлошта а шитта тха межьахочун И. Н. Заболотне цIи лелаеш цхьа пионерски отряд йолча 20-ча Грозненски юкъерча школа дешархошашта а.

А. ЖУРАВЛЕВ, отставкера майор, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема доакъашхо.

Н. Анисимова цIерагIча вешадьтта чакхдоаца дахьа коллективе дика йоацаш а сай деш а я 26 шо. Йо ешна сикна воккхагIеола [illegible] Зои Никифоровна Александрова. Пошха оалт а шу. Из бахьан доашбIу [illegible] а дика а вIаштIехь доаш цун технологически режими леладе. Зоя [illegible] на — нагиракхой [illegible] кхо еш, шарна тIа деш [illegible] хаймаш я.

СУРТА ТIА: З. Н. Александрова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Машари социализмана карагIдаьннари лорадеш

СОВЕТСКИ ЭСКАР: САГИ ТЕХНИКЕИ

— Советски паччахьалкхен арахьарча политически гIулакхий кертера лостам — тIема кхерам мелбар дуккха. Кхокхам кIаьдбари синдахь хьадеш латта герзаш кхьоаддари дукха къовсам доттабар. СССР-о дуккхаза а дIахьехкад дуненга планета машар чIоагIбара гIо деш йолча моллагIча мероприятешка дакъа лаца ше кийча хилар. Цунна догIа эгара тIехьагIарча тешалех цаI — хьалхагIа ядерни герза ца тоха аьнна ший цхьан оагIорахьара Советски Союзо тIаийна декхар. Цхьабакъда, Малабузен мехкашка, эгара хьалха США, шоай гIулакхаш деш да тIема кхера мими диктатии кхетаоречица мара уйла ца е тIема реакционни низаш. ХьалхагIа дIакхиа а на лаьча тайпара дукха герзаш хьаде болийбенна уж. Цу хьалашка Советски паччахьалкхено цхьаьна а дий наьха шин тервама кIалкара дахийтин мехка обороноин цхьа цун эскарен флотен тIема ниц чIоагIбарах дола дешиш, — аьнар ше АПН тIема обозревателана Моронов Васильевна кхьаьнал деш Советски Эскарен ТIема Фрунзе цIерахьа академи [illegible] управление на чальника, эскара инарала Алексей Алексеевич Епишева.

— Хьалта советски тIема доктрино маьшта лоарaI тахан хIанзарча тIем тIара саген тIема техника соотношение проблема?

— ТIем тIа сагеи техникай соотношение дола дош массала а тIема теоретикий практикий хьахкьалаша теркам тIабоахийташ аьнний. Тахан къаьстта а актуальни да из тIема техникаи геран чIоагIа дегIдухаш хилараш дувзадена.

Советски тIема доктринано хетачох, хоадамболлаш болча лоархIаме да тIем тIа материальни духовни факторий вIашагIйоахкаш хилар. Бу техническехь кийчбира дикаьс дивалакха хинна ца оацигарча хуппимаша баь а дукхагIа чIоагIбу тIема техникаши эскара дешийна кьхера дукам Техника гаги — тера нара а шица доаттабеча кьовсама объективни ши фактор. Нах бола техника, тера делаш хилар изи а дукхагIа айбу тIем тIара сага лоархIам, хоадамболлаш бола ниц бу цу низ тIем тIа.

Из эгара хьалха дукаленна да, нагахьа сайна ет рессенен милитаризмаен тIехьаеттари хьабe вIаш тIехьа доале. психологически физически деррига ницаш юкъе хIама ца дуташ гIадоахийташа дIадехарIдолаш болча хIанзарча тIема баш халонаша.

Гернга мел низ болаш ца дале а, шийга цхьаьнега толам боаниюлургбац. Из массе метте тIема гIулакхашта юкъе лелаю кетал мара яц. ЙоагIаш йола моральнополитически профессиональни кийчо йолаш саго къахьегар бахьан долаш мара хилац цунах реальни материальни низ.

ТIемий историе, ўх тIехьарча хана кулачa тIема йоавсамаша а сайна, дукха ца массалаша хьахьона. Дина кийчбан бола, цхьабакъда, [illegible] хоачам болаш дIаде ца хоаш бола бIу наша моттигаш. Кхача баха, делаци чIоагIаьнча [illegible] искусство, тIема гоналон, бIу техническо кхоачам болаш кийчбаьбоие [illegible] дукхаьл а ӀаламIдаь болаш йоакхи [illegible]. Личи состав шийсетта хаж вий вераллу лахапара тIемахо тешам а доппа ши на дIанира денна терли тIема техникеи тIехдина лелаш хоаш, наш подразделение лонарши уж кхоачашдеча меттера ший дакъьа шатра кхетадеш, гойха, хьадан, кхонахча долаш чакхьала доаш хила йеташа.

Кхета дешашца аьча, тIемахой кхетабелгеи ӀомабелгеИ Советски паччахьалкхен эскаре доакъоши кема шин герзаиен тIема техникаиеш кийчдара ниеса дарх!

— Советски Герзашцарча Низий духовни потенциал чIоаIъяра, нагийн кхетам лакха боли, къонахчий дола тIемахой кийчбара кертгера лостамаш миштад?

— Вай социалистически эскар капиталистически паччахьалкхений эскараш сайна ший гомал чукха йоагIа. хилра хьаа организм яц. Социалистически общество хилаш йола кертера производства [illegible] а цуш цул. Цул деррига мохаре гIулакха личий состав кхера Ӏомаеri, мопнеи, порядок, тIема гIулакхаш гIарча цила юкъера гIулакхаш, хьакъа-пара цар гIулакхаш социалистически принципашкара ноа интернационально идеологически кхадоагIаш да. Цудухьа СССР Герзашцарча Низий духовни потенциал чIоагIъяр а ерийача социалистически паччахьалкхени духовни потенциал дегIацара айхха доазтеш хила деладаш лоархI.

ТIемаохой бахьаш хIара дешна дика лоархIтеш ю социалистически бахь хIамий дуккхача объективни факторий шу дакъье саго саг воаш ца вар. Кхьегара, дешара сацаIара йола бохом гаранти а душ Iалашъяр коллективни жовхьостама вIаши гIо дари сайна ираш а Советски тIемахо — цхьа бокхьоаш йоля хIахьа деррига гIулакхашка хьийнаре дакъа доацаш воаш ший мехка гражданин.

СССР Герзашцарча Низаш. тIема организаци мае а шоай магаIта дикача тIемахой политически, культурно дегIа кхуьла, царна идейно-нравственни интернациональни кхетам [illegible] школа а и политически кийчо еча хана тIемахоша Iомаду советски халкьо социализма бахьан долаш лоаттабеча кьовсама истори, паччахьалкхени хьукмaт арахьарча политика, тера нара а шица Дахас [illegible] латтача тIемахоикара СССР Конституце лелахараш. Цу тайпара лопатена новкьостет цу царна диалектико материалистически мировоззрени [illegible] тIехьаьккхара. [illegible] социалистически патриотизм империалистически агрессорех [illegible] шоай патриотически интернациональни декхар кхета-дара. Ший идеалаш, идейни установкаш бакь хилараx боконца дог тийша вола саг [illegible] тIехьашка вергаш цIаьхха а халонашта [illegible] Сийлахь-боккхача Даймехка тIема шерашка советски наха цхьатарра кьахьехачa турпаллено къамтa баьхьдир из.

Социалистически Даймохк лорабарах дола деш дехкар кхоачашдеш ба СССР деррагача къамаш народностей бола граждана. Цунца цхьана деррига тIемахой, моастагIча къамех уж бале а, цхьатарра боккхьаши декхараш долаш ба. Цхьана кхоачашдеча тIема гIулакха ша вIашинуьл уж. БIу тIарча доттагIалица, вIаши дег тIара лоархIаш хургбокхча уханна хьалхавоу [illegible] ду вар ду хоши культурни оамалаш шоайла дIа-кхьа лоара.

Хьалта чIоагIа [illegible] чески [illegible] а флоте а СССР [illegible] 60 шу дихара [illegible] Советски паччахьалкхен махкарчa цу деакха дешна командираша, политработникаша, партийни организацешна [illegible] интернационализма, СССР-а дукхача къамех латта [illegible] Даймохк лорадеш [illegible] дайи кийча хургбола [illegible].

САШИ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совете

ТОАДЕ МЕДИЦИНСКИ ГӀУЛАКХАШ ДЕЛГА

«Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето тӀаийцаб «Нохч-ГӀалгӀай АССР колхозашкен совхозашкен медицински гӀулакхаш делга мишта лел, из дӀахо тоадара фу де деза» яхача дешах болх соцам.

Цу тӀа белгалдоах, республика юрташка бахача наха амбулаторно-поликлиническа гӀо доаттадар хӀана а вай хано дӀадехарашка хьежжа на хилар. Цхьайола фельдшерско-акушерски пункташ юкъерча медицински балхахошца Ӏалашъенний, кхоачам боллаш бац табельни боахам, къаьстта портативни аппараташи приборашй, чуьх телефонаш яц, кхоачам боллаш Ӏалашъяц автотранспортаца, уж чуйола помещенеш эшшача тайпара а яц тоша я я. Кхоачамбоацараш да механизатороашта, хьайбаш леладерашта, кхаш леладерашта, юрта боахама кхыча специалисташта профилактически хьажараш деча, диспансерни гӀулакхаш деча.

Кхоачам боллаш вӀашагӀехьлаьккхадац гаьнарчеи йоккха ноацачеи пунктешка бахача наха гӀулакхаш делга, хӀаьта ништта кхашкара балхаш сихденнача хана лорий бригадаш, амбулатореш, клинико-диагностически лабораторееш, стоматологически кабинеташ ухнйтилга.

Ведана, Надтеречни, Советски, Ножай-Юрта районашка вӀашагӀъехкаяц сихача медицински гӀон отделенеш. Центральни районни больницешкара сихача медицински гӀон отделенеш Ӏалашъяьац телефонни радиои бувзамца.

Центральни районни больницаша де доагӀача бесса кулгалдац фельдшерско-акушерски пункташа, амбулатореша, участкови больницаша профилактически дарбани мероприятеш вӀашагӀехьъяхьарн цар эффективность лаккхъярах, маьнгей фондах пайда эцилга тоадара беча балха.

ТӀехьа латт медицински гӀон специализированни тапаш дегӀакхувалга. ДӀадахадац кхалнахан бераштеи медицински гӀулакхаш дечара цӀенхаштара кхоачамбоараш. ЛерттӀа лелац юрташкара дарбан-профилактически учрежденеши баха нахи медикаментащца Ӏалашбара гӀулакх.

НГӀАССР унахцӀено лораяран юрта боахамен министерствай, «Чечингушвино», «Чечингплодоовощторг» яхача объединеней, «Птицепром» «Плодопром» яхача трестий, халкъа депутатий районийи городскойи Советий исполкомий керттерча декхарех цаӀ лерх! Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето республика колхозашкен совхозашкен медицински гӀулакхаш делга, къахьегамен бытен хьалаш овлангара тоадега, юрташкарча дарбан профилактически учрежденей материальни база КПСС XXVI съездеи КПСС ЦК майсни (1982 ш) Пленумеи решенешка хьежжа на хулла дегӀайоалаяр.

НГӀАССР унахцӀено лораяра министерствеи Нохч-ГӀалгӀайчен аптекоуправленеи декхар да:

— колхозашкен совхозашкен доаттадеча медицински гӀон хьалах, культурах, дикалах бола унахцӀено лорерал органий учрежденей кулгалхой персональни бехктохам лакхбар долаш дола кхоачамбоацараш оперативно дӀадахар. Диагностикай дарба дарен хӀанзарча ханара методаш хӀаьта ништта хьалха латта опыт шерра юкъеяхьар фельдшерско-акушерски пункташта амбулатореша участкови больницашта методически кулгалдела тоадар. республикан [illegible] а шефствв лелача а больницай [illegible] цу гӀулакха шерагӀа пайда а ийцен.

— юрташка бахача наха [illegible] специализированни учрежденешкен отделенешкен гӀулакхаш делга шерар.

— медицински кадраш [illegible] [illegible]

[illegible]

— совбаккха профилактически хьежарен диспансеризацен боарам а эффективность а:

— сихде центральни районни больницай поликлиникашка районий центрашта юхе бахача наха гӀулакх дара йолча приписни терапевтически педиатрически участкай сеть дегӀайоалаелга:

— шерагӀа пайда ийбе цамогаш бола нах болча дӀахача лорий бригадех, амбулаторех, кхалнахьа консультацеех, диагностически лаборатореех, флюрографически установкех, колхозхоштен совхозий болхлоштен, хӀаьта ништта гаьнарча а дӀамигача а моттигашка бахача наха медицински гӀулакхаш дара кхыча формаех;

— дӀахо хьо участкий больницашкен амбулаторешкен стоматологически цергий протезийн кабинеташ вӀашагӀъехкилга, стоматологически гӀо юрташка бахача наха гаргадахьара дукхагӀа хиийта дӀа-юхо лела кабинеташ.

— тоадий эргадаккха дарбан гӀулакх лоаттадела. хьаькъалагӀа пайда ийбе участкий, районий, центральни районни больницашкарча маьнгей фондех. Хьас районий, районашта юкъера специализированни отделенеш.

— къаьстта теркам тӀаахийта кхалнахан бераштеи юкъе лазарашта профилактика ярен дарбан-унахцӀено тоара балхен дешашта. 1983—1985 шерашка Грозненски районе вӀашагӀйоллийла берии отделени. 45—60-нега кхоачаш маьнтеш хургдолаш чӀоагӀйойла Надтеречни Веданен районашкара берий отделенеш цамогаш хиина шу даланза долча дерригача берашта госпитализаци елга Ӏалаш а деш;

— Ӏалашде юрташка бахача наха цахаддаш молхай средстваш, хьалхарча медицински гӀонна эша аптечкаш, чов ехкара йола материалаш лоаттаелга. къаьстта юргбоахама балхаш сихденнача хана, совъяха медикаменташ юкъарчал довцаш кхашкарча станашта лоаттаеш йола дӀа-юха лела аптечни пункташ:

— 1985 шу тӀаккхоачаш чаккхдоаккхалда Ведана, Надтеречни, Советски, Ножай-Юрта центральни районни больницашка сихача медицински гӀон пункташ вӀашагӀйохкилга. ДӀахо дегӀа кхувлийла отделеней филиалаш участкови больницан кӀийлен тӀа, къаьстта лоаман районашкарчарча.

Халкъа депутатий районни Советий исполкомаша, НГӀАССР бувзама производственно-технически управлене, НГӀАССР унахцӀено лорайра министерства кхоачаш долда 1985 шу чаккхдоалаш дерригача участкай больницашка, амбулаторешка, фельдшерско-акушерски пункташка телефонаш йохийлга, центральни районни больницай сихачен тӀехьадаккха йиш йоацачен гӀон станцеш (отделенеш) разнобувзама средствашца Ӏалашъелга.

НГӀАССР Министрий Совето ништта белгалдаьд ухьайттаалгӀча пятилетке колхозашкен совхозашкен амбулатореш, аптекаш, фельдшерско-акушерски пункташ Назрановски центральни районни больница хьалхь а лькхха болх бе йолаялитара де деза гӀулакхаш

НГӀАССР мелиорацеи хин боахамен министерства, НГӀАССР «Госкомсельхозтехника», «Чечингушвино», «Чечингплодоовощхоз» яхача объединенеша, «Плодопром» «Птицепром» болача тресташа, унахцӀено лорайра министерства чакхдаха дела къахьегамы хьалаши из лорабари къаьстта кхалнах къахьегам тоадара тӀадерзадаьча гӀулакхий комплекс, чакхдаха деза санитарно-оздоровительни, [illegible] къахьегамах кӀелиндбара [illegible] юрта боахамерча процессашта механизаци ела лакхара, кхерамзех техника правилаш [illegible] нормашкара [illegible] [illegible]

[illegible]

СОВГӀАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЛЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукхача шерашка цӀена къахьегарахи къахьегаме нарагӀдаьнарий хам беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цӀерагӀа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕ

«Красный молот» яхача заводе гӀолла:

Албихаджиев Абдза — каменщика.
Альмонова Рахиля Хасановнана — пенсионеркана
Ахонькина Зоя Романовнана — крановщика.
Бесчастная Анна Федфровнана — дворника.
Барышева Нина Григорьевнана — пенсионеркана.
Бочманова Нина Андреевнана — пенсионеркана.
Балибинова Вера Александровнана — модельщика.
Брусенцев Владимир Петровича — пенсионера.
Бесчетнов Егор Васильевича — слесара.
Валиахмедов Фарид Шагиевича — пенсионера.
Викторова Ольга Ивановнана — йоккхагӀйолча техника.
Гарин Николай Федоровича — участка начальника.
Гильдербрант Генрих Ивановича — пенсионера.
Глотов Владимир Григорьевича — электросварщика.
Губарев Леонид Семеновича — пенсионера.
Григоров Амаяк Григорьевича — плавильщика.
Данилов Василий Михайловича — хьахочоа.
Карпова Татьяна Васильевнана — машиниста.
Кузнецов Дмитрий Евтиновича — пенсионера.
Калибатова Лидия Николаевнана — пенсионеркана.
Купряхина Евдокия Емельяновнана — детсада няни.
Плтакова Александра Алексеевнана — кладовщика.
Поликарпенкова Валентина Васильевнана — воспитателя.
Павленко Анастасия Васильевнана — пенсионеркана.
Пахомова Любовь Степановнана — маляра.
Рожок Валентина Алексеевнана — дефектоскописта.
Родионов Иван Илларионовича — токаря.
Смотрова Анна Стефановнана — пенсионеркана.
Супрунова Юлия Никитичнана — пенсионеркана.
Соколов Константин Дмитриевича — пенсионера.
Сухов Артем Ефимовича — пенсионера.
Титаев [illegible] Титаевича — давальщика.
Токорев Григорий Георгиевича — котельщика.
Толстякова Тамара Сергеевнана — гальваника.
Феоктистов Алексей Фомича — пенсионера.
Черных Нина Ивановнана — пенсионеркана.
Чернышева Вера Кузьминичнана — сушильщика.
Шеренешев Владимир Семеновича — пенсионера.
Шарганов Михаил Трофимовича — йоккхагӀйолча кладовщика.
Янкова Мария Васильевнана — пенсионеркана.
Яковенко Иван Петровича — пенсионера.

Централизованни бухгалтере гӀолла:

Ларина Мария Степановнана — керттерча бухгалтера.

«Металлист» яхача заводе гӀолла:

Дороган Андрей Федоровича — пенсионера.

№ 10 йолча жилищно-эксплуатационни участке гӀолла:

Заприева Залпа Вандовнана — дворника.
Уляхева Мидаисна — дворника.

Художественни промыслай производственни объединене гӀолла:

Коваленко Серафима Андреевнана — набойщика.
Комова Ольга Васильевнана — набойщика.

Нохч-ГӀалгӀай аптекоуправлене гӀолла:

Гребельникова Александра Семеновнана — 25 №
йолча аптека заведующа [illegible]
Лихоненко Вера Ильинична — аптека заведующа
Михонина Анна Ивановнана — 24 № йолча аптека заведующа
Осипова [illegible] — лаборатора заведующа

Водоностевни йоахача охрана отделе гӀолла:

Андреева [illegible]
[illegible]

Гуринов Артем Сергеевича — хьахочоа.
Довлаев Яхъяна — хьахочоа.
Жданова Ольга Потаповнана — хьахочоа.
Зайцева Евдокия Николаевнана — хьахочоа.
Ниютин Иван Ефремовича — хьахочоа.
Колесникова Анастасия Николаевнана — хьахочоа.
Кузнецова Александра Федоровнана — хьахочоа.
Морев Иван Алексеевича — пенсионера.
Киселева Валентина Сергеевнана — хьахочоа.
Трощенко Анна Андреевнана — хьахочоа.
Чернявская Александра Никифоровнана — контролера.

«Грознефть» яхача объединене гӀолла:

Деркачев Владимир Федоровича — кузнеца.

Межколхозни дӀа-юха лелача механизированни колонне гӀолла:

Дорош Иван Михайловича — слесара.

НГӀАССР пачхьалкхен кхерамален комитете гӀолла:

Буракова Елена Андреевнана — хьахочоа.
Горбова Екатерина Федоровнана — санитаркана.
Кардальская Лидия Михайловнана — санитаркана.

№ 1 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприятие гӀолла:

Передерина Галина Афанасьевнана — контролера.

№ 7 йолча городской поликлинике гӀолла:

Бочарова Валентина Петровнана — лора.

Грозненски почтамте гӀолла:

Бабикова Просковья Кузьминичнана — почтальона.
Кулиджанова Нина Артемовнана — телеграфиста.
Машурова Нина Федоровнана — почтальона.
Точилова Майиса Михайловнана — бригадира-телеграфиста.

Грозненски «Гастроном» торге гӀолла:

Егиян Анна Григорьевнана — йоккхагӀйолча кассира
Заиксов Григорий Яковлевича — грузчика.
Пристинская Александра Хицруковнана — отдела заведующа.

«Родина» яхача совхозе гӀолла:

Бузова Таисия Никифоровнана — пенсионеркана.
Кузьменко Анна Евсеевнана — кассира.
Суховодова Екатерина Петровнана — болхлочоа.

Республикански санэпидстанце гӀолла:

Галеев Халигали Мухамедгалеевича — склада заведующа.

Консервни заводе гӀолла:

Клышкина Евгения Ефимовнана — бригадира
Мальцева Агафия Андреевнана — кочегара.
Масиева Зайдат Магомедовнана — болхлочоа
Мартюшина Тамара Владимировнана — бригадира
Митрофанов Валентин Петровича — слесара.

«Чечингбыттехника» яхача производственни объединене гӀолла:

Алханов Ахмед Хатуевича — часовщика
Титова Анна Ивановнана — бухгалтера

Производственни швейни объединене гӀолла:

Зарубина Любовь Андреевнана — швея-мотористана.
Свадлаева [illegible] — швея-мотористана.

Трамвайни-троллейбусни управлене гӀолла:

Балашова Мария Михайловнана — трамвая водителя

Золотухина Мария Марковнана — трамвая водителя.
Исаджанян Вартануш Мкртычевнана — уборщица.
Иванова Надежда Егоровнана — водителя.
Исляева Мария Ивановнана — кассира.
Коваленко Мария Владимировнана — хьахочоа.
Лазаренко Михаил Ивановича — электромонтера.
Лукашина Екатерина Герасимовнана — диспетчера.
Матченко Мария Егоровнана — кассира.
Попович Вера Исаевнана — дежурнена.
Романенко Мария Ивановнана — дӀамагӀйолча продавеца.
Рыбак Вера Васильевнана — монтера.
Суркова Анна Николаевнана — дежурнена.
Урасьева Антонина Михайловнана — трамвая водителя.

Бувзама производственно-технически управлене автобазе гӀолла:

Назаренко Николай Федосеевича — автослесара.

Торговле министерства ремонтно-гӀишлон управлене гӀолла:

Лазарев Иван Павловича — болхлочоа.
Хажалиева Зулай Хамидовнана — штукатура.

Инкубаторно-птицеводчески станце гӀолла:

Филимонова Мария Алексеевнана — йоккхагӀйолча оператора.

№ 13 йолча юкъерча школе гӀолла:

Буйсунгуров Иван Ефимовича — пенсионера.
Демченко Анна Александровнана — пенсионеркана.
Иванова Лия Алексеевнана — пенсионеркана.
Панченко Раиса Владимировнана — пенсионеркана.

Телевиденеи радиовещанении йолча НГӀАССР пачхьалкхен комитете гӀолла:

Танкалаева Мария Георгиевнана — керттерча бухгалтера.

Пассажирски автотранспорта производственни объединене гӀолла:

Геворгян Анна Георгиевнана — мойщицана.
Закриева Айдат Умаровнана — мойщицана.
Клинков Михаил Андриановича — шофера.

«Чечингремстройбыт» ремстройуправлене гӀолла:

Лозовцева Татьяна Андреевнана — йоккхагӀйолча инженера.

«Зооветснаб» яхача объединене гӀолла:

Артемова Анастасия Ефимовнана — ветаптека заведующа.

«Грозненский рабочий» яхача газета редакце гӀолла:

Батукаева Асл Махмудовнана — пенсионеркана.
Гольдман Моисей Вульфовича — отдела заведующа.
Торох Александра Ивановнана — письмой учетчика.

«Чеченингушплодоовощхоз» яхача объединене тароремонтни базе гӀолла:

Мазаев Николай Назаровича — штукатура-маляра.

Бахача наха транспортно-эксплуатационни гӀулакхаш доча предприяте гӀолла:

Харькова Лидия Петровнана — склада заведующа.

Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен университете гӀолла:

Дерегляова Раиса Дмитриевнана — йоккхагӀйолча преподавателя.

НГӀАССР МЖКХ «Радон» яхача специомбинате гӀолла:

Федорова Валентина Афанасьевнана — прачечне начальника

«Грозэнерго» РЭУ Малгобекерча электростанце гӀолла:

Малянина Раиса Филипповнана — регенераторщика
Штайнин [illegible] — электромонтера.

[illegible] ПМК гӀолла:

Ванцова Натали Хамидовнана — [illegible]
Ноулоп Федор Назарович — газоэлектросварщика.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВДЕНКИН.

гӀ. Грозный.
1982 ш. 20 август.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

БРАЗИЛИ. Советски Союзо новкъостал а деш Сан-Франциску яхача додача хи тӀа хьалъяьча «Собрадиньо» яхача гидроэлектростанце (сурта тӀа) тешал ду шин мехко цхьана толама гӀулакхаш леладеш хилара. Дика болх беш я ГЭС-е «СССР-е хьалъй» яха марка тӀалатта оборудовани. «Собрадиньо» ялх энергоблоко электроэнергеца Ӏалашъю мехка къулба-малхбоалерча штатий предприятеши городаши.

Ю. БЕСПАЛЬКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ДӀАЯХАЧЕИ ХЬАТӀАЙОАГӀАЧЕИ ХАНА ХЬАЛХАШКАРА ВАЙ ДЕКХАР

— Машаро хьакъехьа дувцача хана, вай дицде йиш яц тӀемо дах хатараш, — аьлар итальянски общественни деятеля «Италия — СССР» яхача общества президентски совета члена дукха ха йоаццаш вай мехка хиннача Чезаре Грампас АПН корреспонденташ ше къамаьл деш.

Дунен халкъашта юкъера проблемаш къоастаярa способ санна беш бола тӀом гоама ба наха, уйла яйт хӀара сага вахар мах бах царгоацаш дола а кхы юха хургдоацаш а хилара. Мел къахьегами низи эш сиг хьалхепараи кхетавараи! Дунен шоллагӀча тӀем тӀа Советски Союз шийх 20 миллион гражданинах яьнилга хайча цш-шерагӀа бӀарго волалу хьо царех хӀаравар къаьстта шийх чура дуне, дикахетараши халахетараши, дӀаьхачеи нрзечеи вохарга догдоахаш хиина хургхилар. Уж миллионаш синош тӀема цӀера юкъе даьгад, хӀаьта а вайна дагадоагӀа уж тахан а тӀехьа.

Шийх къаьнарча архитектурни ансамблашца итальянски городаш дагайохийтача хозача украински городе Львове чӀоагӀа бохам а хулаш хезар сона 1943 шера гурахьа гитлеровцаша дӀалаьцача хана цига хиина цхьа унзаре хатар. Цига фашисташа йийна дӀаьккхай Советски Эскара [illegible] тӀом бе ца тига бӀарчча итальянски полк. ХӀаьта дийна бисабаларе, поэташ, художникаш, зодчеш хиина хила мегар къонача итальянски салтех. Из дагадехача кхоачам беций вайна кхы а чӀоагӀагӀа тӀом гоама хилара а машара гӀулакха воий деррига низаш дӀадалара а?

Цу гӀулакха мел эшар де декхарийла на вайх хӀаравар — дунен дерригача мехкашка — пачхьалкхен лидерара вайна мугӀарерча гражданиига кхаччалца. Дунен халкъашта юкъера вӀашагӀкхетараши машара тӀехьалаттачар цхьан бартаца чакх доаха гӀулакхаш — шоай дего къоабил а дах нах оарцагӀбоалар, планета кхел бахьан долаш, шоай берий кхоане бахьан, долаш шоаш сагота болга цар хьакхайкадар. Цу тайпара хӀара акт — из машара уйлаца кхетам балара лоархӀаме урок, сага дег чура ноагӀа цӀена уйлаш

Къаьстта чӀоагӀа машар безаш хилар хьахьокх Советски Союза дерригача историе. Вай планетера хӀара саг фашизмаца лаьттача къонесама керттера хало шийх хьайна тӀа лийнача советски халкъа декхарийла волаш дукха хӀамаш да. Итале сий ду советски наьха. Дагадехача кхоачам ба, 20-гӀа шераш дола дешнача кхьуе Генуе эгара хьалхара дунен халкъашта юкъера конференци хиначул тӀехьагӀа Малхбулехьа эгара хьалхарчарца Советски Союз Итале къоабалъянь тӀаьшар. Уж традици хьаллацарахи дегӀйоалаярахи шийх керттера декхар лоархӀ «Италия — СССР» яхача общества. Оаха новкъостал ду Советски Союзацара уйла хьалдоаттара, цул истори Ӏомадара, архит мотт Ӏомабара. Тайп тайпа ду выставкаш еш, дукх наха оталашаршта [illegible] советски халкъа нарагӀдувлача культурни Ӏилманни хӀамаех.

СССР хьаьл 60 шу дузача шера [illegible] [illegible]

[illegible]

(АПН).

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

ДЕЗАЛИ БЕРАШИ

«Юкъера лаьрхӀача шера 70 эзар нерда дезал хьахул Болгаре. Керда Ӏоадеча берех 89 процент 28 шу даланза долча даьи наьнеи да. Амма бераш кӀезига ду вайцига.

...Вай декхар да кхалнахан маӀача нахан юкъерча гӀулакхашта а дезала хьакъехьа а цар нравственни махаленаш социалистически вахара образо дӀадехарашка хьежжа хургйолаш кагирхошта кхетам балар». Уж да кагирхой Дмитровски коммунистически союза ЦК укх шера май бетта чакхъяьнача шийх XIV съезда лъча Отчета мугӀараш.

Общественносто — Болгаре ахийта а на Ӏеш — дезала масса бер да яхача деша теркам тӀаухийташ хилар бахьан доацаш дац. Тха мехка зеденна да бахача наха юкъе боккхий нах тӀа-тӀа дукхагӀа хулаш. Ӏоду бераш кӀезиглуш а цхьаьца мара бер доаца дезалаш тӀабетталуш а хьадовгӀаш хилар.

ХӀана лац къонача дезалашта шоан цхьаннел е тӀехдаьлча а, шиннел совгӀа бер хилийта?

Цу хьакъерча бахьанашта юкъе доаладе мегаргда чуйе моттигаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш кхоачам болаш ца хилар. болх беш берашта ду гӀулакх аттача даккхара йолда эффективни система ца хилар, и. кх. дӀ. Уж деррига бахьанаш теркал ца деш дита йиш йолаш дац, уж дилла а лаьттад Болгаре партинни пачхьалкхени органий теркама юкъметта. Духхьал тӀехьарча масеех шера хьалъяьй мехка 600 эзар керда квартара (1985 шу чаккхдалалехьа хьалъергьп кхы а 400 эзар). дукха хӀама ца эшшаш 150 эзар моттиг йолаш я хьалъяь берий учрежденеш. цига [illegible] кхо шу даьннача берех [illegible] процент.

Парадокс сенах латт аьлча из латт, мел эшача хӀамашца — квартирашца, берий бешамашца ӀалашбарагӀа, хӀаьта ништта вахар тоадаларагӀа къонача дезалий бераш тӀаккхеташ ца хиларах Социологашка я вахара хьалаш дикагӀа долча дезалий из хьал дезаларгӀа долча дезалийчул бераш кӀезигагӀа хулаш хилара тешал деш йола даиеш. Гуш да. Ӏоадеш дола бераш кӀезига хилара керттерча бахьанех цаӀ кхьча хӀамах доаллаш хилар, хӀаьта белгала — нагий нах дезале цаӀ е. тӀех хилча а. шиъ мара бер ца хилийта лаьрхӀа хилар долга. Амма цхьан беро а е шин беро а Ӏалашъяц «простое воспроизводство» — демографица лаьрхӀад. цу гӀулакха хӀара бӀаь маьрен бӀаь сесаген кӀезигагӀа дале а 250 бер хила дезаш хилар. Хоаш ма дий, деррига бераш шоай дайи ноанойи массел ха ялалца дахаш ца хилар. бергагей кхеп саг йоалае, маьре баха, массане вӀашагӀехьдалаш дезал хьабе, бераш де.

ХӀанзарча хапарча дезало тӀа-тӀа дукхагӀа теркам тӀаухийт бера.

Шин беро хӀаьта кхаьлне хӀаьта а вета а дукхагӀа сагото тӀаоттаю гӀулакхаш совдаьха на Ӏеш (цхьан бера эшарашка диллача) хьадда йола халонаш тӀауттаю даьштен ноаноштен социальни даькъе а: кӀоаргӀлу бераш дукхагӀа хилийтара болча бедаман шийх профессиональни боарам лакхбе гӀертаран юкъера конфликт. Дукхача хана из деленна берашкахьа оадбезам болаш къастая. КхоалагӀча бера кхьбола «конкуренташ» а ба — автомашина дача, туристаш хилар дохол дехьа вар. Оаха де деза хӀама из дукха бераш долча наьна сий лакхдар. Бокъонна дог тийша а волаш ала йиш йолаш да. дукха бераш долча дезалашта къахьегама коллективий оагӀорахьара хьадда йола привилегеш хилийта ярг ца хилар. хӀана укх сахьате Болгаре дийла кхетадаь да. [illegible] [illegible] аргӀанна ду салоӀача вӀе ночка баха путевкаш, парагахьа оадбезам бу общественни фонд екъаш. Бахьан дӀадацаш дац хӀана кадрашта аттестаци еш дезало масса бер кхедаьд термадеш хилар.

Здравко РАЙКОВ,
болгарски [illegible]
(София-пресс — АПН).

СРВ. СУРТА ТӀА: [illegible]

[illegible] сурт. ТАСС [illegible]

КРАСНОЯРСКИ КРАЙ. Пхи миллион гаргга сагӀ хиннаб пачхаьа ссылке волча хана дуьнен пролетариата баьчча Владимир Ильич Ленин хиннача сибарегӀен къайнарча юрта мемориальни музей - заповедник хьайбиллача хана дена. Цу музее Планета массе мийингашкара ух укхаза нах. «В. И. Ленина сибарегӀара ссылка», яхача мемориалье гуллъаьа я В. И. Ленини революционни къовсамта гӀоллара цуй сагӀратинкаш укхаза хиларах, тӀаьа итт гаргга Iилма-теоретически болх укхаза яьбаьча баьчча Iалаьмате боккхача къахьегамах дуьцаш йола экспонаташ.

СУРТА ТӀА: ссылке волча хана В. И. Ленин ваьхача ахархочун Петровай цӀенна юххе ба экскурсанташ.

Ю. БАРМИНЕН
Г. ПОПОВЕН сурт.
ТАСС фотохроника.

МОГАШАЛ ЛОРАЕШ

Цӏалла дагалецар барайтта шу даьлнача Саркисян СергеIина шийн сийрла вахар тӀема Iаьрначча морхаца баьддергла дьина. Цхьабакъда, из цигтта цийделар. ХӀетта 1941 шера итт класс яьккха вола дӀамига саг волу Даьхе моастагӀчох лорае. ТӀема хьалхарча шера дена из чахкбаллалча моастагӀчох латаш кхалол Дешта кхоач из.

1952 шера Махачкалера медицински институт Iисте а яьккхе, Грозненски районе хирургал баьха воагIа Саркисян Сергей Рубенович. Цо дукха балхаш ду шийн говзал мл ярра нарверлаира, баьха квалификаци лаккъеча курсашки деша ух.

Дилъ шера Грозненски районни больнице хирург волаш болх бу цо. ХӀаьта 1960 шера дена Грознерча номер наI йолча больница цхьоалагӀча хирургически отделене заведующи волаш болх беш ва.

Сона хьалхашка вагӀа хана шийбевшца саг, шовзткъеи итт шу хила могаш, пхьабакъда, Сергей Рубеновича йоах, вела я къежаш, кховзткъя шерага кхача гарга ва ше.

МассагӀ хинпай ухж чоалхане сага вахаре бокха лоархIам бола цо яъ операцеш.

Ужм бIаьш я, яхаш дувц цо. Цхьабакъда, царча юкъе а я белгаяла сона бшия дураш. Хийла е елаш хул са чов хиннача сага дега операци. ТӀаккха укхаза лоархIаме да хьа говзал санна хьона гIо-цовкъостал деш болча кхыча лорийг гоалла.

1961 шера Сергей Рубеновича хьанала къахьегам белгал а боаккхаш, цунна лу СССР унахцӀено лорайра отличник яха сий дола цӀи.

— Цу цӀеро се кхы а дикагӀа къахьега тӀахьехаш хилар дика кхетадора ал, — яхаш дувц цо. — Хийла унахо воалаву тхо долча бийса юкъе яхача, е сатоссаш. Цхьавар малие йийна хул цӀахоаш Iохнийтта, вож корта бохабу малар мения волаш, ше мо болча бехача «доттагIашца» вIашигIлийте чов йий хул. Цхьабакъда из минча бесса вале а, эггара хьалха из саг ва. Цундухьа тха керттера декхар да цунна тхоаштта могаш дола гIо-новкъостал дар. Аьлча хари хургаш, цу декхарах я лор тӀехдика лоархIамеш на аьлча.

1975 шера РСФСР заслуженни лор яха цӀи ду цунна. ХӀаьта 1980 шера дена цо делаю «лаккхача категоре хирург» яха цӀи.

— Ал болх беча юкъа 3 лаккача категорех вола хирург хьалхинйнна тха отделене, — яхаш дувц сона цо. — Уж ба О. М. Насонова, С. Х. Аллахвердов, С. К. Абсханов.

Медицински институт яьккхача тӀехьагӀа хӀара шера хирургически отделене практика дIахьош хул къона специалисташ. Укх шера Сергей Рубеновичцига практика дӀахьош ба къона специалисташ А. Д. Абдурашидов, М. К. Мулиниджаьонин. ХӀаьта ше тӀахьожам а лоаттабеш Саркисяна шийна хоар-могар лу нарех била специалисташ хилийтара.

Ал лакхе хьоадир Саркисан Сийлахь-боккхача Даймехка тӀом тӀа лакъа доаьаш хиннав аьнна. Из тӀом беш хиннав Москвана юххера дIаволдавеша Кенигсберге ккачачалца. Цул тIехьагIа гаьнарча Малхбоале японски милитаристаш бохабеча а лакъа даьнад цо. Даьхено бокхха мах баьб цо моастагӀаш та отташ доаьхача толамий. Цунна еннай шиъ Даймехка тӀема шоллагӀча степена орденаш. Цеча Седкъа цӀи орден, дукха медалаш.

Сергей Рубеновича цхьоалагӀча городской больнице партийни организаце секретарь волаш болх баьб 12 шера. Из дукхаза а хийржав Ленински райсовета депутаталла. Ниттта из хиннав Грозненски горсовета депутат а. Цунна тийна совгӀаташ, яьха бариалаш а дукха да.

— ХӀаьта массадолча хӀамал сона делагIа да — йоах Сергей Рубеновича, — ал бераабаьча хилахоци шоаш дIабоахаш сона оала баркал делагIа?..

Цундухьа, тахан дукха ба уж цхьоалагIча городской больница цхьоалагIча хирургически отделене заведующена Саркисян Сергей Рубеновича баркал оалараш, цуй ловцаш доахараш.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

ЦӀейшта накъадолхаш

Ленински райондера къахьегахой хьинаре накъхадолгаш накъаболу мехка Республика а юбилейнга. Геттара хоза тоаеш латт улицаш, скверш, паркаш, майдаш. Цу гӀулакхе хӀара дина гӀолчарех наI да истореш лоархӀаме йола моттигаш [illegible] накъдоаккига. Цига, лакха орнот дийнакха облсовпрофа здание тӀа мемориальни улг оттадира митинг хилар. Цига гулбеннабар производстве хьалхалаттараш, парте а комсомола а, тӀема а къахьегама а ветерани, парте, комсомола актива вхалаш.

Митинг схьаделар КПСС Ленински райкома секретара М. И. Салимовас. Цо белгалдаьккхар юбилейни социалистически хьсе хьинаре дакъа лоацаш Нохч-ГӀалгӀайчен столица централни района къахьегамхоша доаха [illegible] район тоаеш, хоьхьош хьийгача кьих лакха дийнар. Цул совгӀа, цо аьлар цу здане чу 9 апреля 1918 шера бехкабола бIухой депутатий Грозненски Совета Грозне Со[illegible] Центральни Совета.

Мемориальни улг [illegible] парте а къахьегам а ветерани А. А. С[illegible], Г. Н. Строгие ВЛКСМ Ленински райкома секретарь А. Ш. Муталиева.

М. АЛИХАНОВ.

Оаха яздаьчун лерагӀа

КПСС МагIалбика горкома хьалхарча секретара И. А. Бусева тха редакцега хоам бу «1982-ча шера 20-ча июле «Сердало» газета тӀа араьннача «Лакхбе коммунистий бехктохкам» яьнна йола материал йийцай горкома бюро заседане укх шера 28-ча августе. «Малгобекмежрайгаз» эксплуатационно - производствени управленерча юкхьан парча партийни организаце партбюро секретара дӀахайтад партгруппашка отчетно-хоржамий собранешта кийчо при болх эсали лелабаьлга. Партгруппашка отчетно-хоржамий собранеш чакхъяларах йола итогаш «Малгобекнефть» эксплуатационно - производствени управлене партбюро заседане йийца а йийца белгалдаьккхад укхаьарча партгруппай болх тоабара, отчетно-хоржамий собранешка коммунисташа белгалдаьха кхоачамбоацараш дӀадахара де дараш».

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Хьехархочун ираз

Ше истори хьехаш хург ма ний аьна вIалла дага а дацар Зурайна. ВорхI класс яьккхачул тIехьагIа из деша йода педагогически училище из чакхъяьккхача. Поккхача АтагIа юкхьанарча классашка хьехаш хул.

Еламна Iимерза йола хьехархо сиха елалу бераш та из ях царна шийн гIозал екъаш цар дика Iомаьча урокаш гӀадъхаш, цудукха бераш а малхага санна цун га сатуьсаш хулар. Дийнахьа ниа, хьинар ца кходеш къа а тьегаш, бийсанна книжкаш тӀа ягIар из институте деша яха кийчлуш. Истори хьеха белам хилар сатийна яха йитадар из. ХӀаьта цох хула а хул исторически факультета заочни отделене студентка. Цу хана цун дег тIа хьина гIозал боарам боашаш яр. Лоалахоша тамаш йора йийна хьинарах. Бакъда, цун низ тийнар дар ирал долаш хила шийн уйла кхоачашье белам хиина хилар.

Ха цхьан метте латтац. Из йода чоахабъ ды санна сиха. Кастта Зурас чудахъ лакхара образовани хилара тешал деш дола диплом. Цу хана, 1974 шера, дена Зура Абдулаевна Абазова истори хьехаш я город Грознерча № 42 йолча юкъерча школе. Къахьегара тIера хилара белгала хул цоI хьалхарча деноцьа дена. ХӀаьта из шийн гIулакх, школа, бераш дезаш хиларах цхьаннха шеко хила йиш йоацаш да цунна «Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни хьехархо» яха цӀи енна хилар. Из сийлен цӀи бакъеш хьайоагIа хьехархо шийн хӀара урокана. Урока тӀа Зура Абдулаевнас керттера лерхIарех да шеддолча береша болх бергболча, цар дакъа лоацардолча тайпара урок дIаяхьар. Цу дакъе даим керда формаш методаш юкъекхувлаш хьаноагIа из шийн балха ТӀеххьарча, цо балха юкъедоалаладьча кердадарех да, цIагIа бе вьнна болх хоаттача хана групповой методах пайда эцар. Масала, цхьан хаттара дола жоп кийчду ялх-ворхI дешархочо. Из дика лер ютош метод я.

Шии оамалашка диллача Зура Абдулаевна Абазова кIаьда, эздий, эшшача гIо де кийча йола саг я. Школа хьехархой коллективо цкъа мо массеак шера хийржий из моттигерча комитета председателлла. ГӀулакхаш дукха хул, хуле а наха пайдина волаш вахар ирал да. Къаьстта а ирал долии хул хьехархо шийй хиина дешархо вахаре йоагIаш йола моттиг хьа а лаьна дIаводе Масала, Зурас хьийха Лаиии Андрей дешаш ва Москверча Лумумба Патриса цIерагIча университете. Чигнеп Ахьмад дешаш ва Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч - ГӀалгӀай пачхахьалкхен университете, ниттта кхыбараш а.

ХӀаьта Зура Абдулаевнай воIах а хиннав укх шера тӀема училища курсант. Цо а дег тIа хоза лер йитай Зурайна — хьехархочун а наьна а.

Ниттта, шоай низ, хьинар ца кходеш, деррига хьакъал, знанеш дешархошта дӀалуш хьабоагIа хьехархой ба уж, даим дешархой дегашка баха бусараш.

Р. ДУДНИКОВА.

Физкультураи спорти

Цхьан дезала хоккейни команда

Спортивни дунен тIа ше дIайоваьтарах Колнгоров Ивани — вай мехка эггара хьалха дезалий команда вIашагIъеллачов декхарийла я къулбаседауральски город Березники.

Цул яхи иоI майдан тIа а раьнна, из ше «КолнгоровгIар» — «Сборная города» яха хьонхаме традиционни матчаш ловзеча хана коанаIарашка дIаоттача трибуннаш цо тӀоараш тох. Вежарий КолнгоровгIар ницта шоаи даьца цхьана шоаш болх беча завода сборнена хьалхара а лойа. ХӀаьта дӀамагIвола Сергей области сборни командана юкъе ва, цига лайза Iинкавоц из Российски Федераце чемпионаташка.

Цхьабакъда, эрителаша цар тӀах аьнца ловзар бахьаш долаш тӀанйца Iац Колногоровг Iар дезал иштал безаме. Дан цун къонгаши городе дика бовзаш лоархIаши ба шоай мукъа ха кхо ца хеташ шоаи районерча бераш та цир дIалуш хилар. Вежараша тренировка ю, масала, берий кхаь командана — дагадоххарагӀа аьлча, эггара зӀамагӀчунца хIанзле а ловзаш дика хоккеист хила мегаш ва Колногоров Ивана ворхI шу даьнно пийй воI. Вежарех цхьаане, Евгене, Iомабаьраш укх шера, вайна ма харра, вай берригача мехкарча кхо миллион совгӀа болча кӀаьнкаша дакъа лоацача «Дошо шайба» яхача ловзара ах финальни даьккъа чу баьниаб.

Колногорова — из вахача районе воккхагӀволчун — янлшатикагIа хьаьлп бIаь совгIача беро хӀана тренировка еш йола поккха ноаца хоккейни стадион.

— ШоагӀа хоза хет сона сай къонгаша хоккейх ловзаш кIаьнкаш Iомабеш, — йоах Колногоров Ивана. — Спорт, къаьстта а хоккей санна коллективни къовсачал доладши яр сона массала и хийттай сага кхетам бала белаш о аьнна, физически меттел, моральни а. Спорто новкъостал ду бера хана дена къахьегам дукха беза Iомара. ГӀулакх дошаш ха ноаийтал.

Со се ал мел йаьккхача хана тайп - тайпарча командашка хоккейх ловзаш хиннай. ХӀаьта, халахете а, боккхийча лакхаленашка кхача са вIаштIехьдаьннадеце а хоккей санна мел аьлча а саи вахаре эггара доккхагIдола совгIат делча санна хет сона — новкъостал даьа чоагIа, барт тааша деза вIашгIехьбахара. Са [illegible] тайна нанда бу нахаи цар лоархIаш сий деши ба уж. ХӀаьта [illegible] баркал ях ал хоккейна.

Сергей ПЕТРОВ. (АПН).

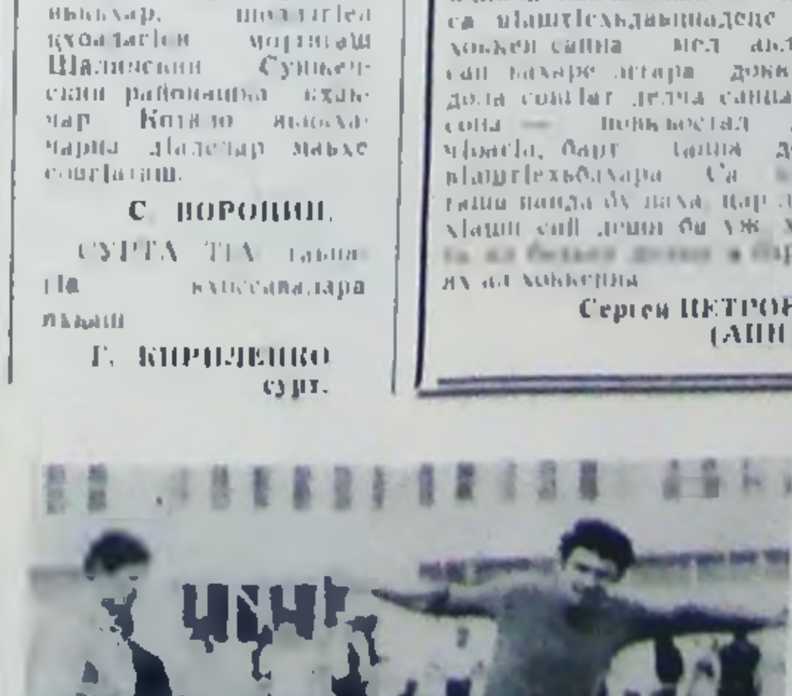

КООПЕРАТОРИЙ СПАРТАКИАДА

Дахача шоатт дийнахьа «Динамо» яхача стадиона тIа хилар кооператорий бархIагIа республикански спартакиада. Из хетальр Нохч-ГӀалгӀайчен автономи хьахиниа 60 шуи шин лоIамагIа из Россеча юкъеяха 200 шуи дилара.

Цу яхье дакъа лоацаш яр районни потребительски общесташ.

Яхьа программе лар: 100, 300, 800 метр маIа нах боилар, лдрон гранатеи гаьнагIа тасар, гаьнагIа кхоссалалар. Спорте дакъа лоацаш хилар 300 саг. Юххера а хилар малача наха а кхалнахи а йола 4х100 эстафета.

Командашта юкъе котало Наурски районерхьар, шоллагIча кхоалагIча моттигаш Шалински Сунженски районашка кхачар. Котало яьккхарча дIалелар маьхе совгIаташ.

С. ВОРОНИН.

СУРТА ТӀА: таьна Iа кхессавалара яьшш.

Г. КИРИЛЕНКО сурт.

КХАЛСАГИ ДИИ

Кхалнахьа боккъенех дола дош къаьстадара хьокхам ба Нохч-ГӀалгӀай АССР Республика партийни организацеша дукха болх баьб кхалнаха низза боккъонаш яларах дола ленински декреташ чакхдахара. Из болх дӀаболабе биилар ноазув-дешар ца ховлга кхалнаха юкъера дӀа а даькка, бусалба дина керте латтарий идеологеца лира къовсам а лоаттабеш, юхера а. ДӀадаха делаш дар кхалнах дин Iамалаш дег чу юнцаеш хиина дукхха социальни, бытовой, психологически, кхыдола бахьанаш.

Тахан вай доньхал а шеш белгалдоаьих вай республика промышленносте къахьегаш 55,6 процент, юрта бохкаме — 47,5, просвещение 72,5, унахцӀено лорасца — 82,2 процент кхалнах хилар. Iилман болалоеи 1085 кхалсаг я республикъ, 116 кхалсаг Iилман кандидата цӀи еш.

Даьхено лакха мах бу совегаш кхалнахьа къахьегама. Кхалнах бохкам дегIабоалаьча доьнна дакъа лоцарах вай республикерча 11 кхалсага Социалистически Къахьегама Турпал яха цӀи еннай. Къахьегамаи общественни вахаре хьинаре декъа лацарах 5462 кхалсаге доггхай правительствени совгIатан делаз. 18 эзар совгIа кхелгарех 28 эзар юкъера специальни образовани йола специалисташ — кхалнах.

Нохч-ГӀалгӀайчен кхалнаха хьинаре декъе лоаш [illegible] Царех депутатий СССР, РСФСР, ЧИАССР Лакхехьарча Совета депутаташ я [illegible]

[illegible]

маьл деш «Каст-каста уйла ю аз, сейо новкъостал духхорI тхона толамаш даха, аьле. ДоттагӀал — цунах латт вай низ. Сога — мугӀаерча лоаман кхалсагага дог тоха ца луш, доккхал ца деш дувцалаш из. Тешаме баьк долаш да духхьал кхыча къамех болча нахаца доттагӀал, белам. Iимерзал хилар хьагойт советски оамалий лоархIамегIа йола оагӀув».

Из чоагIа боккхача лоархIаме да кхалнаха юкъе беча илейно-кхетама балха система.

Нохчийн гIалгIайн кхалнахьа атеистически мировоззрени хьалхара процесс дин идеологе быте лоаттаьча влиянена кхалсагах дош ца хеташ хиина хиларца. Цунах низза саг ца лархIарца юваесно шийх цхьайола башхалонаш йоахьаш я. Цунна дувзадена, чоалханегIа хул кхалнаха атеистически кхетам балара декхар.

Социологически тохкамаш даьтул тӀехьагӀа республике бахача наха дин гӀулакхаш мел дезах хеттача гучидаьлар, республике маьхча нахочул чӀоагӀагӀа кхалнах дин гӀулакхаш леладеш хилар. [illegible]

[illegible]

зарий тоттача гома юкъера бовлз экономически кхычарех тийша хIама доацаш хила, уж юхакъувлача кхыча гӀулакхех мукъабовла. Из Iалаьмате боккхача лоархIаме да Нохч-ГIалгIайчен кхалнашта. Хьана аьлча, исламах юхедисараш вай республике чIоагӀагӀа чуденнал дезалий гӀулакхаштон бытан. Саг йоалийнча шарийIата IаьдалагIа махьар диллар, йоала а нь шиъ-кхоъ сесаг лелалр, цхьаккха дош дуьвала ца хьош мара, делале воккхагIчо яхар дар, ширача замах юхедиса дукхха кхыдола юхамачахьара хӀамаш — уж дерригаш а динах тешаш йолча кхалсаго ниттта хила доагIаш, геттара дика нравственни гӀулакхаш лоархI. Из тайна уйла дег чу йоассаю цо шийй берашта а.

Кхувш йоагIача тӀехьенна кхетам балара даьккъера кхалсага-наьна социальни лоархIам Iалаьмате боккха ба. Цундухьа бе-башка ца хеташ йийта мегаргьяц бераш кхедеш нолча наьна оамалаш хилаш.

Кхетам балара хIанзара принципаш дика йовлаш ниса уйла йолаш йолча напас шия лертIа кхедерла бер.

Кхувш доагIача йоахала мировоззрени цийса вIашгIехьгIаьллара кхалсага нанна дуьйр лар теркал а деш, вай пачхахьалхено мел ниа хьалаш ниицду цун вахар цергIата хилийтара. Советски пачхахьальхено чIоагIа йоалхо ю кхалсага-наьна. Шершера эрадаоаш тоалу йоккхен берен унахцӀено лорарча гӀулакх. Вай республике йоккхен берен унахцӀено лорараш латт дукха медицински болхлой: 20 эзар совгIа лорий, 7,7 эзар сагӀ юкъера медицинал. 40 эзар совгIа бераш латтабу деша даха йола берий учрежденешка.

КПСС Программа тIа яздаьнад быте [illegible]

берий учрежденей болх тоабара.

Кхалнаха юкъе беча балхах донкха дакъа кхоачаду культпросветучрежденеш т. а. Цхьабакъда, дукхагIа йолча клубаша, цӀеча уголокаша, культура кхыча учрежденеша лерттIа уйла тӀахийтац цу лоархIамеча деша. Республика юрташка геттара дукха я кхалнах кӀелига чуухаш йола клубаш, тӀаккха цо хьаькох моттигерча общественни организацеша болх мела белга.

Кхалнаха юкъе еча Iилма-атеистически пропаганда толам балара боаькхача лоархIаме хила дезаш да моттигерча къамаш кхалнахах бола лектораш-атеисташ кийчбар. Цу деша къаьстта уйла тӀахийтта езаргья партийни организацеш, кхалнах атеистически балха юкъе а оалаш.

Лекционни пропагандана кхалнах дукхагIа юкъеозара доккха дакъа кхоачилу лаьрх хIа нхалнаха юкъе беча балха аьнна вIашагIделла комисси а йолаш йолча «Знание» яхача республикански общества. Цу комиссе декхар да республика районашка а ухаш кхалнаха юкъе лекцеш ешар семинараш яр. «Знание» яхача общества районни организацеша медицински новкъостал дар. Комиссе балхе хьинаре гIо де ас кхарийла я юртара интеллигенци, хьехархой, медицински болхлой, агрономаш, зоотехникаш, кхыбараш. Цу даьккъера шоаи декхараш дикагIа кхоачашде дола цIаштIарча лекцеш а.

Кхалнаха ди лелабара проблемаш а из къовсташ а чолхаеш шийн тайнарен гӀулакх хилар гучаз латт аьлча, из латт укх проблемай кхалнаха социальни проблеманца йиахь ювзавенна хиларах.

Тахан кхалнаха общественни вахаланарха [illegible]

М. КАРАТАЕВА,
Нохч-ГӀалгӀай истори, социологи, филологи нехти тута советски кхарча СССР истори сектора заведующи, исторически Iилмий кандидат.

ТЕЛЕВИДЕНИ

23 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ».
8.45 — «Шоаш йола моттиг хьайбийта, зурманча!»
9.10 — «Аьха бай». Дукхасерийни художественни фильм. 1-ра серий.
11.00 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Телевизионни документальни фильмай программа.
15.10 — «Ха а ва, довза а зовза». Дешархошта аьрзагIа Iаьмадоахаш йола программа.
16.25 — «Советски изобразительни искусство коммуниста сурт-сибат».
17.00 — «Халкъа ашараш».
17.15 — «Шалмаши шахта».
17.45 — Омски студи телевидене программа.
18.15 — «Тахан дуьнен тIа».
19.00 — [illegible] программа — [illegible]. Иркутски области [illegible]
19.25 — «Аьха бай». Дукхасерийни художественни фильм. 2-гIа серий.
21.00 — «Хаъ».
21.35 — [illegible] Европан чемпионат. Югославера передача.
22.00 — [illegible]
22.15 — [illegible]. Телевизионни викторина.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранара гимнастика».
8.20 — [illegible]. Iилман - популярни фильм.
8.35 — 9.15 — Природоведени 4 класс.
8.55 — Iилман - популярни фильм.
9.15 — 12.05 — Испански мотт. Обществоведени.
10.05 — ПТУ дешархошта.
10.45 — 11.35 — Музыка. 7 класс. СССР халкъий музыка. 1-ра передача.
11.05 — «Вай бера».
12.35 — Хьа ленински библиотека. «Материализми эмпириокритицизм». 1-ра передача.
13.20 — [illegible]. Субтитраш йола художественни фильм.
[illegible] — «Кердадараш».
16.05 — [illegible]. Художественни фильм.
17.20 — Литературай [illegible] дезале. «Нохч - ГӀалгӀайчен литература» [illegible]
18.25 — «Нохч-ГӀалгӀайчен гIолла» [illegible]
18.45 — Нохч-ГӀалгӀай АССР [illegible] выставке. [illegible]
19.30 — Хоккей йола СССР чемпионат. «Крылья Советов» — «Трактор». 2-гIа и 3-гIа периодаш. Перерыв (20.10) — [illegible]
21.00 — «Хаъ».
21.35 — «Капитанаш». Художественни фильм.

I ПРОГРАММА
24 СЕНТЯБРЬ

8.00 — «Хаъ».
8.45 — Мультипликационни фильмай программа.
9.15 — «Аьха бай». Дукхасерийни художественни фильм. 2-гIа серий.
10.30 — «Кердадараш».
11.30 — «Кердадараш».
11.50 — [illegible]. Документальни фильм.
14.20 — Р. Шуман — «Крейслериана».
15.55 — [illegible]
[illegible]
19.20 — «Аьха бай». Дукхасерийни художественни фильм. 3-гIа серий.
21.00 — «Хаъ».
21.35 — Хоккей йола СССР чемпионат. «Динамо» (Рига) — «Спартак». [illegible]
22.30 — «Тахан дуьнен тIа».
22.45 — Концерт-вальс.
23.20 — [illegible] Югославера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранара гимнастика».
8.20 — «Iуйранара гимнастика».
9.20 — [illegible]. Iилман-популярни фильм.
8.35 — 9.05 — История 4 класс.
9.05, 13.05 — Английски мотт.
10.05 — ПТУ дешархошта. Юкъара биологи.
10.35 — 11.25 — История 7 класс.
11.05 — [illegible]
12.05 — [illegible] География. 4 класс.
12.35 — [illegible]
13.35 — «Хьа ленински библиотека». «Материализми эмпириокритицизм». 2-гIа передача.
14.05 — [illegible]
[illegible] — «Кердадараш».
[illegible]
21.00 — «Хаъ».
21.35 — [illegible] Художественни фильм.

РАДИО

23 СЕНТЯБРЬ

6.40 — [illegible] (гIалгIай метталаш).
7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газеташ обзор.
7.21 — «Сердало» газета обзор.
[illegible] (гIалгIай метталаш).
8.25 — «УнахцӀено» яха радиожурнал (гIалгIай метталаш).
8.45 — «Хьалхара ритмаш» (гIалгIай метталаш).
11.15 — [illegible] (нохчий метталаш).
11.30 — Парторганизацешкара отчеташ хоржамаш (оьрсий метталаш).
11.40 — Реклама.
11.45 — [illegible] (гIалгIай метталаш).
17.15 — [illegible] программа. [illegible] (оьрсий метталаш).
17.18 — «Микрофонана гонахь» [illegible] (оьрсий метталаш).
17.31 — Концерт (оьрсий метталаш).
18.00 — [illegible] хоамаш (оьрсий метталаш).
18.10 — Керла хоамаш (нохчий метталаш).
18.20 — Керла хоамаш (гIалгIай метталаш).
18.30 — Хоамаш.
18.40 — [illegible] (нохчий метталаш).

УКВ

11.00 — М. Исаков, З. Яхьяева. [illegible] Музыкальни передача.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Хоттамаш

Тахан республике [illegible] Грозней [illegible] малхбоалехьара [illegible] 3 — 8 метр [illegible] температура республике 19 — 24, Грозне 22 — 24 градус [illegible]

[illegible] 3 — 7 метр [illegible] 12 [illegible] 20 — 25 градус [illegible]

Метеостанца.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-15-37; редактора заместителa — 2-83-07; [illegible] секретара — 2-24-00 [illegible] — 2-24-01, промышленности транспорта — 2-24-01, юрта боахама — [illegible], культура — [illegible], кехаташ — [illegible], корректорская — [illegible]

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-15-37, заместителя редактора — 2-83-07, ответственного секретаря — [illegible], партийной жизни — [illegible], промышленности и транспорта — 2-24-01, сельского хозяйства — [illegible], культуры — [illegible], писем — [illegible]

Газет арадуху шиннарем, ерей, шоатта денош.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковскера, 92.

Типография издательства «Грозненский рабочий» ул. Маяковского, 92.

Заказ № 4158.